

Böbrek değerleri

Yıllar boyunca immünsüpresif ilaç kullanımı ve yandaş hastalıklar da (örn. şeker hastalığı, yüksek tansiyon, enfeksiyonlar) böbrek fonksiyonunun bozulmasına neden olabilir. Bu nedenle, böbrek değerleri kreatin ve ürenin düzenli aralıklarla kontrol edilmesi büyük önem taşımaktadır. Bazı durumlarda böbreklerdeki olası bir hasarın zamanında fark edilip, tedavi edilmesi için idrardaki proteinin de incelenmesi gerekmektedir. Böbreklerin hasar görmüş olması durumunda, düzenli aralıklarla kandaki potasyum değerlerinin de tespit edilmesi gerekmektedir. Kreatinin klerensi 24 saat içinde toplanan idrarda ölçülmektedir ve böbrek fonksiyonu için kandaki böbrek değerleri kreatin ve ürenin tespitinden daha kesin bir ölçümdür.

Kan şekeri

Glukoz düzeyi de denilen kan şekeri düzeyi, karaciğer naklinden sonra değişiklik gösterebilir ve bazı durumlarda insülin kullanımını gerektirebilir. Bunun yaygın nedenleri ilaçların yan etkileridir, örn. glukokortikoidler (örn. Urbason®). Ancak, karaciğer naklinin sonucu olarak organın nakledildiği hastada meydana gelen metabolizma değişiklikleri de göz önünde bulundurulmalıdır. Bu nedenle, kan şekeri düzeyinin düzenli aralıklarla kontrol edilmesi çok önemlidir.

Kan sayımı

“Kan sayımı” kırmızı kan hücreleri (eritrosit), beyaz kan hücreleri (lökosit) ve kan pulcuklarını (trombosit) kapsamaktadır. Kırmızı kan hücreleri ve kan pulcukları şekil ve işlev bakımından tek tip iken, beyaz kan hücrelerinde farklı hücre tipleri ve işlevler mevcuttur. Granülosit, lenfosit ve monosit. Bunlar diferansiyel kan sayımında incelenmektedir. “Hemoglobin veya Hb değeri” eritrositlerin içerdiği

hemoglobin miktarını göstermektedir. Demir içeren bu renk maddesinin ana işlevi, oksijenin taşınmasıdır. Anemi (kansızlık) durumunda bu değerler azalmıştır. Kandaki lökosit sayısının artması veya düşmesi enfeksiyona işaret edebilir. İlaçların yan etkileri de kandaki eritrosit, lökosit ve trombosit konsantrasyonunu değiştirebilir. Çok düşük bir Hb değeri, iyi tedavi edilebilen bir demir veya vitamin eksikliğinin sonucu olabilir. Sonuçta karaciğer nakli sonrası kan sayımındaki değişiklikler, reddetme reaksiyonuna ilişkin bir işaret de olabilir. Bu nedenle, bu konu çok ciddiye alınmalıdır ve takip eden doktor ile görüşülmelidir.

Dr. Lukas Schwake

İç Hastalıkları IV, Heidelberg Üniversitesi Klinik Merkezi

Türkçe broşürler:

Organ nakli sonrası tedavi, Canlı karaciğer bağıışı, Karaciğer nakli, MELD skoru, Karaciğer nakli öncesi bekleme süresi

 **Lebertransplantierte
Deutschland e.V.**

Jutta Riemer (Başkan)
Maiblumenstr. 12 · 74626 Bretzfeld
Tel. 0 79 46/94 01 87 · Faks 0 79 46/94 01 86
E-posta: info@lebertransplantation.de
Web sayfası: www.lebertransplantation.de

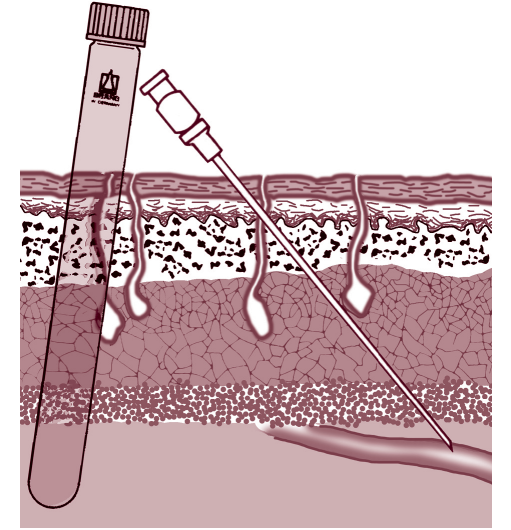
8. Baskı · Haziran 2010

Karaciğer nakli (LTx) sonrası laboratuvar değerleri

Hastalar için bilgi

Karaciğer nakli sonrası laboratuvar değerleri

(Dtsch.: Laborwerte nach Lebertransplantation)

**Karaciğer Nakli
Yapılanlar Yardımlaşma ve
Dayanışma Derneği
Almanya e.V.**

 **Lebertransplantierte
Deutschland e.V.**

Karaciğer naklinden sonra laboratuvar değerleri: Hangileri önemli? Bunların anlamı nedir?

Organ nakli sonrası takibin bir parçası olarak kan değerlerinin kontrolü

Karaciğer naklinden sonra organın mümkün olan en iyi şekilde işlev görmesi için organ nakli yapılan hastanın yaşam boyu doktor tarafından takip edilmesi kaçınılmaz bir koşuldur. Doktor görüşmelerinin, fiziksel muayenelerin ve "tıbbi cihazlarla tanı konulmasının" (örn. ultrasonografi, kemik yoğunluğu ölçümü) yanı sıra düzenli aralıklarla kan değerlerinin kontrol edilmesi vazgeçilmezdir. Organ naklinden sonraki ilk günlerde günde birçok defa kan alınırken, hasta hastaneden taburcu edildikten sonra başlangıçta çoğunlukla haftada 2 kez kan alınması gerekmektedir. Sorunsuz ileri süreçte kan alma aralıkları giderek uzatılabilir ve bir yıl sonra bu aralıklar 2 ila 4 hafta arasında olabilir. Ancak kan değeri kontrollerinin kesin zaman aralıkları mutlaka takip eden doktor ve organ nakli yapılan hasta arasında yapılacak kişisel bir görüşmede belirlenmelidir.

İlaç düzeyi

İmmünsüpresif (bağışıklık sistemini baskılayan) ilaçların verilmesi sayesinde nakledilen organın reddedilmesi önlenmektedir. İlacın yeterli derecede etki etmesini sağlamak için "klasik" immünsüpresif Siklosporin (Sandimmun®) ve Takrolimus (Prograf®) ilaçları kullanıldığında, kandaki ilaç düzeyinin düzenli aralıklarla kontrol edilmesi gerekmektedir. Kandaki ilaç düzeyinin düşük olduğu durumlarda, olası bir reddetme reaksiyonu etkili bir şekilde önlenemeyeceğinden, ilaç dozunun yükseltilmesi gerekmektedir. İmmünsüpresif ilaçların çok çeşitli yan etkileri olabileceğinden (örn. böbrek hasarları, yüksek tansiyon, diş eti büyümesi, enfeksiyon duyarlılığı, aşırı kılınma ve baş ağrısı veya titreme gibi nöro-

lojik yan etkiler) çok yüksek ilaç düzeyleri de dozajı zamanında uyarlayarak engellenmelidir. Glukokortikoid grubundan (örn. Urbason®) ilaçlarda düzey kontrolü gerekli olmamakla birlikte, düzenli aralıklarla kan şekerinin tespit edilmesi gerekmektedir.

Karaciğer değerleri

Kandaki karaciğer değerlerinin tespit edilmesi sayesinde nakledilen karaciğerin işlev durumunun kontrol edilmesine olanak sağlanmaktadır. Böylece enfeksiyonlar, reddetme reaksiyonları ve diğer komplikasyonlar (örn. nakledilen karaciğerde kan dolaşımı bozuklukları) henüz şikayetler ortaya çık-

madan önce fark edilip, zamanında tedavi edilebilir. Kandaki "transaminazların" (GOT, GPT) yükselmesi karaciğerdeki hasara işaret ederken, "kolestaz değerleri" (Gamma-GT, AP, bilirubin) safra yolları hasarında veya bunların katılımında yükselmektedir. Bunun yanı sıra kandaki albümin ve protein miktarı ve de "Quick değeri" nakledilen karaciğerin işlev yeteneğini göstermektedir. Kandaki alkalin fosfatın (AP) izole olarak artması ve diğer karaciğer değerlerinin normal olması durumunda, bir kemik hastalığının (örn. osteoporoz) mevcut olduğu düşünülmelidir. Kandaki karaciğer değerleri, özellikle Gamma-GT, ilaçların yan etkisi sonucunda da yükselir.

Normal değerler

Önemli: Normal değerler laboratuvarlara göre farklılık gösterebilirler.

İlaç düzeyi

- Siklosporin (Sandimmun optoral®) 75–200 ng/ml
- Takrolimus (Prograf®) 3–15 ng/ml

Önemli: Referans düzeyi kapsamında ulaşılacak ilaç düzeyinin bireysel olarak belirlenmesi gerekmektedir.

Böbrek değerleri

- Kreatinin maks. 1,3 mg/dl
- Üre maks. 45 mg/dl
- Potasyum 3,5–5,0 mmol/l

Diğer değerler

- Protein 60–80 g/l
 - Albümin 30–50 g/l
 - Quick değeri %70–125
- g/l (= litre başına gram)*

Birimler: ng/ml = mililitre başına nanogram • U/l = litre başına birim • mg/dl = desilitre başına miligram • mmol/l = litre başına milimol • pl = pikolitre, nl = nanolitre • g/dl = desilitre başına gram

Kan sayımı

- Eritrosit 4,3–6,1/pl
- Lökosit 4,0–10,0/nl
- Trombosit 150–440/nl
- Hb değeri (hemoglobin değeri) 13,0–17,0 g/dl

Kan şekeri

- Glukoz (açlık şekeri) 65–110 mg/dl

Karaciğer değerleri ölçüm derecesi 37 °C

- GPT (glutamik-pirüvik transaminaz = ALT = ALAT) ve GOT (glutamat oksalasetat transaminaz = AST = ASAT) 10–35 U/l (kadın) ve 10–50 U/l (erkek)
- γ -GT (gamma-glutamil-transferaz) maks. 39 U/l (kadın) ve maks. 66 (erkek)
- AP (alkalin fosfat) 35–104 (kadın) ve 40–129 U/l (erkek)
- Bilirubin maks. 1,0